

Influența limbii române asupra graiurilor ucrainene de sud-vest este un fenomen cunoscut de mult și studiat în repetate rânduri¹. Totuși, pînă în prezent lipsește o lucrare de ansamblu consacrată acestei probleme. Este vorba nu numai de semnalarea împrumuturilor ca atare, ci și de aprofundarea variatelor fenomene de ordin lexicologic pe care le oferă cercetătorilor studierea atentă a efectelor contactului lingvistic dintre rominii și slavii de pe aceste locuri. Iată, în acest sens, un exemplu. În graiurile ucrainene huțule din nordul țării noastre există verbul *лові́тися* cu sensul de „a se închea (despre lapte)”. Dictionarul citat al lui B.D. Hrincenko (II, 374) înregistrează acest sens laolaltă cu celelalte înțelesuri ale verbului *лові́тися*. De fapt însă, nu este vorba de un sens ucrainean-comun, ci de o inovație lexicală periferică, locală, care are la bază calchierea semantică a cuvîntului românesc „a se prinde, a se închea (despre lapte)”². Nu întîmplător deci acest sens al cuvîntului ucrainean *лові́тися*, pe care îl menționează B.D. Hrincenko, este întîlnit în graiul huțulilor: під впливом тепла та від глягу *ловіт ся* молоко „sub influența căldurii și datorită cheagului laptele se prinde”³. Este de remarcat că sensul românesc apare și în alte limbi romanice. Cf., de pildă, ital. *rapprendersi*, latte *rappreso*⁴.

Limba română exercită o anumită influență și asupra limbilor literare locale ale unor slavi de la noi, de pildă asupra variantei scrise a bulgarei din Banat. Ziarul *Banátskí balgarskí glásnič*, care a apărut un timp la Timișoara, oferă în această direcție un bogat material de studiu. De pildă, în anul 1935, un inginer-agronom de proveniență bulgar localnic, scriind pentru acest ziar un articol despre întreținerea culturilor agricole, introduce în mod deliberat termenul *klíma*, cf. rom. „climă”, pe care, spre a-i ajuta pe cititori să asimileze mai ușor inovația sa, îl însoțește de cuvîntul maghiar corespunzător: tukašnata *klíma* (égghajlat) ij opasna „clima de pe aici e periculoasă”⁵. Dacă împrumutul s-ar fi făcut din limba bulgară literară, ar fi avut altă înfățișare: *klimat*, cf. bulg. *клíмат*⁶.

În același ziar găsim împrumutul cu valoare terminologică *putera* (< rom. *putere*), în următorul context: „Gu ij ubila elektičnata *putera*...”, „l-a omorît curentul electric”⁷. De remarcat este că *putera* are în limba literară a bulgarilor de aici și sensul de „forță”. Astfel, într-un articol comemorativ despre frații Kiril și Metodiu, citim: „... Ud gornite rêdve vidim či kolku glavna beš makata na tezi dva brajčá, vidim *puterata* na sluváta”⁸. Este interesant că și alți slavi care stau în contact cu rominii au împrumutat

¹ Vezi, de ex., D. Scheludko, *Rumänische Elemente im Ukrainischen*, în „Balkan-Archiv”, II, Leipzig, 1926; cf. și F. T. Jilko, *op. cit.*, p. 96, 97, 105.

² Vezi I. A. Candrea, *Dictionarul limbii române din trecut și de astăzi*, București, 1931, p. 1004.

³ Vezi Volodimir Šuhevici, *Гуцульщина*, II, p. 213, în „Материяли до українсько-руської етнології”, vol. IV, L'vov, 1901.

⁴ Vezi Enrico Mestica, *Dizionario della lingua italiana*, ed. a 7-a, Torino, 1940, p. 1352.

⁵ Vezi *Banatskí balgarskí glásnič*, nr. 10 din 1 sept. 1935, p. 4, articolul *Kako da séjmi?* de ing. agr. A. Dermendžin.

⁶ Vezi St. Romanski, *Правописен речник на българския книжовен език*, Sofia 1933, p. 193.

⁷ Vezi *Banatskí balgarskí glásnič*, *ibid.*, p. 3.

⁸ *Ibid.*, nr. 4 din 1 iunie 1935, p. 1.